

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ammatillisen koulutuksen uudistus rakennettava reformin hengessä

Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on tarjota ratkaisuja osaajapulan ja ammatillisen osaamisen jatkuvaan kehittämiseen. Tätä tehtävää varten tehtiin vuonna 2018 ammatillisen koulutuksen reformi. Vain kolme vuotta myöhemmin ollaan hautaamassa reformia ja rakentamassa mallia, jonka ajoitus on epäonnistunut ja koulutuspoliittisesti lyhytnäköistä. Sen sijaan, että rakennetaan vain osittain oppivelvollisuutta tukeva ratkaisu tulisi tehdä kestävä koko ammatillista koulutusta pitkäjänteisesti kehittävä malli. Esitettävä uudistus lisää koulutuksen järjestäjän hallintoa ja luo epävarmuutta pitkän aikavälin koulutuksen suunnitteluun.

Ammatillista koulutusta ja sen rahoitusta tulee tarkastella ja ohjata yhtenä kokonaisuutena. Työkäisten osaamistarpeet eivät saa jäädä oppivelvollisten jalkoihin, sillä jatkuvan oppimisen tarve koskettaa kaikkia työkäisiä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt hallituskauden loppumetreillä merkittävän toisen asteen uudistuksen. Käytännössä uudistus koskettaa ammatillista koulutusta, jonka rahoitusta ollaan jakamassa kahtia ja yhden rahoitusmallin sijaan jatkossa olisi kaksi rahoitusmallia. Kiirehtimisen sijaan tarvitaan ensin yhteinen kokonaisnäkemys siitä, mitä muutoksia nykytilaan tarvitaan.

Hallitus on sitoutunut tietoperustaiseen päätöksentekoon. Silti nyt ollaan tekemässä uudistusta vailla riittävää tietopohjaa. Esimerkiksi nykyisen rahoitusmallin ohjausvaikutuksista ja kustannusseurannasta tarvitaan tarkempaa ja pitkäaikaisempaa seurantatietoa. Lisäksi on

selvitettävä paremmin valmistelussa olevien muutosten vaikutuksia jatkuvan oppimisen rahoitukseen. Koulutuksen kehittämisen tulee perustua arviointitietoon.

Jatkuvan oppimisen edellytyksiä ei pidä heikentää

Ammatillinen koulutus tarjoaa ratkaisuja osaajapulaan. Työelämän muutos koskettaa kaikkia työikäisiä ja jatkuvan oppimisen tarve on kasvava. Suurin osa ammatillisen koulutuksen opiskelijoista on aikuisia.

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmä - ammatilliset perustutkinnot sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinnot - muodostavat kokonaisuuden, jota täytyy myös jatkossa kehittää tästä lähtökohdasta. Yli 20-vuotiaiden mahdollisuuksia oman osaamisensa uudistamiseen ja päivittämiseen ei pidä heikentää. Tämä tulee olemaan nyt lausuntokierroksella olevien ammatillista koulutusta koskevien esitysten seurannaisvaikutus. Rahoituksen kohdentamisessa tulee tunnistaa kasvava tarve jatkuvalla oppimiselle.

Vetoamme hallitukseen – kiirehtimisen sijaan tarvitaan nyt valmistelulle lisää aikaa. Valmistelun pohjaksi tarvitaan riittävä tietopohja sekä kattavampi kokonaisnäkemys ammatillisen koulutuksen eri tehtävien tasapainosta ja muutoksien tarpeesta. Ammatillisen koulutuksen tulee tulevaisuudessa vastata nykyistä paremmin sekä koko työikäisen väestön että eri toimialojen osaamistarpeisiin.

Antikainen Riitta
Elinkeinoelämän Oppilaitokset EOL ry